

1 Tesaronaika

Pas mami Por ai Tesaronaika-hündambo sürü papimarandi

1 ¹Ro Por, Sairas, Timoti-anefi, Kraisindi nendi Tesaronaikahü amarei siheimbo pas nda sürü paparihundi. Se Ape God asu Adükari Sisas Krais-yafand-anei. God ai siheimbo hipoambo-reandürühi, afurife hohoanimo mbisagadür-amboane.

²Munjuambo si siheimbohündambo Godimbo didibafi-yahundürühi hihifi-rihurühanevi. ³Se anihondümbo-rihindühi aboedi ratüpüri ratüpuriyeihi, ḥagusüfo parihindühi tijirifoyeih, asu Adükari Sisas Krais ai kosomboayu ranimbo himboyeihi ḥiginindı nimboei arihundi. Ranimbo ro hohoanimoyefühi, nimbi-nimbisi siheimbohündambo sihefi Ape Godimbo hihifirihurühi didibafiyefi arihundi. ⁴⁻⁵Wandafi mami, yihoefi hoafi aboedi nda hoafi yangırıyopoani siheimbo tükefeyo, ḥga ḥiginindinambo tükümefeyo-ane. Yifiafi Aboedi ai mafarihemuna aboedi hoafi ra hoafimayefi, asu ranimboane se ḥiginindı anihondümbo-marihindi. God ai siheimbo ḥagusüfo pareandürühi, ahandoihoari siheimbo kamafoareändüri, ra ro yarıhu fifirihu mburihu hihifaruhuri. Sihei mbüsumo nimboefombo siheimbo fehefendürimbohündı hohoanimomayefi, ra se fifirihindi. ⁶Se Godindi hoafi masahümündia hohoanimo afındı tükümefeyondürüsi, ḥga Yifiafi Aboedi ai mafarihendüra hihifi-hihifimayei. Se yihoefi hohoanimo asu Adükarindi hohoanimo ra diboadorih Süngurihi marihundi. ⁷Raniyo asu se Masedonia hifihundi, Akaia hifihundi anihondmbo-rihindeimbı ranaheimbo aboedi hohoanimo nafuimehündüra asu ai rani-süngumarihindi. ⁸Sehündı Adükarindi hoafi ra fufunayomo rahurai maho. Masedonia Akaia hifi yangırıyopoani, ḥga munju hifi se Godimbo anihondümbo-marihorı hoafi ra maho. Ranane asu ro asükaindefi ranimbo ḥgiri aheimbo hoafindefi. ⁹Ḥga aheijoari ranahambo fifirihindühi hoafiyei arihundi nahurai: Ro siheimbo sowana

tükümeħunda Godindi hoafi sahümündi hehi, tikai god hiningirihi hehi, anihondü God ai yangiri nüngumbi ranahambo sünġumarihindi ranimbo wataporiei arihundi. ¹⁰ Asu God ranani ai ahандi nimori Sisas yifihundi botimariři sünambeahindi kosomboayu ranimbo se hifandarihori. Sisas ai Godindi härütüm̄bi yibobofe si ra tükündifemboe sihefimbo ranambeahindi aboedambo-reamuni arandi.

Por ai Tesaronaikahü ratüpurimayu ranahambo hoafimayu

2 ¹ Wandaři mami, horombo ro siheimbo sowanambo masinefi rasimboani yihoefi ratüpuri moai moani tüküfeyo, n̄ga ra se fifirihindi. ² Horombo Firipai n̄goafihü yihoefimbo moaruwaimborihmunühi asu yihoefimbo amoaniňgumbi hoafi hoafimaye, ra se fifirihindi. Asu bidifiri ai yihoefimbo gümarihimunisi, n̄ga ro Godimbo anihondümbo-rihurühi, yihimbokoate aboedi hoafi siheimbo bokamari-hehündüri. ³ Siheimbo moai mamikarambo hoafi hoafiyahundüri, asu moai moaruwai hohoanimoyefühi wosīhoafori hoafiyahundüri, n̄ga wani. ⁴ N̄ga God ai yihoefimbo yare hoeireamuna mayoa aboed-anemo yahuhaya, ranimbo yihoefimbo anihondümbo-reamunihi aboedi hoafi hoafimbo ratüpuri ra masemuni. Asu nindou yihoefimbo siaombayahümunambo sefi hohumbo-yefipoani aboedi hoafi hoafayefi, n̄ga God ai siaombüfyuwa sefi hohumboanefi hoafiyefi arihundi. Godani ahandoħoari yihoefi n̄gusüfo yare hore arandi. ⁵ Asu yihoefi hoafi ra n̄gorü-sünġufe hoafiy, n̄gorü-sünġufe hoafiy-ramboyefipoani, se ra fifirihindi. Asu ro yihoefi hohoanj hohoanimo ra gabudihundühi moai hoafiyefi, n̄ga God ai ranimbo fifireandi. ⁶ Nindou bidifiri asu se, yihoefimbo aboedi mbumund-anemo mbiseiya sefi hohumbo-yefipoani, n̄ga wani.

Ro Kraisindi hoafi sahumindefi hefi-rihundeimb-anefi, n̄ga se yihoefimbo afarihehimuni ra aboed-anesi. ⁷ N̄ga se-babidi mamarefi ra war i hoafendühi diboado-marikhundüri, hondi ai nimorimbo diboado-arihündüri nou. ⁸ Ro siheimbo afindimbo n̄gusüfo parihundürihi aboedi hoafi hoafiyondürimbo hihifi-hihifimayefi. Rani-yanġiriyopoani, n̄ga fehefe-ndürimboħundambo amboani hohoanimomayefi. Sapo se n̄gunindi hondi-mayeiambo. ⁹ Wandaři mami, ro afindi tijirifomayefi ra se fifirihindi. Siheimbo aboedi hoafi bokari-hehündürihi se yihoefimbo sesimbuimb̄i saimbo ra tijirifo-ndahimboyei sefi hohu ranimboyefi asu nimbi-nimbisi afindi tijirifomayefi yihoefiħoari fehefemboħunda.

¹⁰ Horombo anihondümbo-rihindeimb̄i babidi nimboefambe, ro moai moaruwai hohoanimo sünġuriħundi, n̄ga mbumundi hohoanimo sünġuriħu marikhundi rananefi hütikoate-ayefi. Ranimbo se Godimbo fifirihori. ¹¹ Afindi ai ahандi nimori didiboadariri nou-ane, ro siheimbo mamami rariħundüri marikhundi, ra se fifirihindi. ¹² Ro sihei

ŋgusüfoambe kikimifoari-hundürühi, ŋgusüfoambe botirihundürühi hüti-hoafimehundüri. ɻga se Godindi hoafi süngundihindani, God ai siheimbo aboed-anei mbüsündüra sefi hohumboanefi hoafi ra hoafimehundüri. ɻga God-ani siheimbo ahandı simbamindi hamindi ŋginindi hifandırırandambe kefofembohündambo kamafoareändüri.

Ai Godimbo anihondümbo-rihindühi taborihehi niboadei arihündi

¹³ Ro horombo Godindi hoafi hoafimayefa se nindou-yafe hoafi yangiriyo, ɻga Godindi-mayo hoaf-ane sei hehi masahümündi ranimbo ro munjuambo si Godimbo hihifirihuri arihundi. ɻga anihond-ane, hoafi ra Godindi hoaf-ane. Se anihondümbo-rihindeimbi hoafi ra sihei ŋgusüfoambe amarondüri ranai ŋginindi ratüpuriyo arandi.

¹⁴ Wandafi mami, Godindi nendi Sudia hifihü amarei se ahei hohoanimo süngurihi arihündi. ɻga sihei ŋgoafihündi siheimbo moaruwaimbo-marihindüri, Sudahundi ai aheimbo moaruwaimbo-marihindüri nou.

¹⁵ Sudahundi ai Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbi asu Adükari Sisas ahamumbo hifokoa-marihipuri, asu yihoefimbo hemafoarihimuni. Raniyu God ai aheimbo ŋginindi-marandüra asu ai nindou munjuambo hürütarihündüri. ¹⁶ God ai Suda-yafe ndifombo aboedambo-fendürimbo moei asei ranimboane asu ai yihoefimbo Godindi hoafi bokari-hefendürimbo gümarihimuni. Ranınambo ahei moaruwai hohoanimo afındı tükümfeyowa haponda Godindi hürüdü ranaheimbo tüküfendürimboane.

Por ai Tesaronaikahündi ndüfosimbo asükai hihirife hombo mehu

¹⁷ Wandafi mami, Suda ai gümarihimuna asu moai akidou gabusimo se-babidi nimarefi, ɻga siheimbo afındı hohoanimoayefi. Yihoefi ŋgusüfo ana se-babidimboane, ɻga roana fi safi yangir-anefi. Raniyo asu siheimbo hohoanimoyefühi nini-nafindahu ŋgefı hoeindihundüri sefi hohu hüti-hütiayefi. ¹⁸ Siheimbo sowanambo ndüfosimbo hihirife hombo masefi, ɻga Por ro yimbumbo-mbaiyahyo, ŋgimimbo-mbaiyahyo siheimbo sowana sinimbo masahi, ɻga Satan ai yihoefimbo gümareamuni.

¹⁹ Adükari Sisas ai kuduani, rasimboanı nini-moatükunimbo anihondümbo-ndihundühi hibadimandihunda? Se ro-babidi nimarefambe ra. Dabohündambo hihifi-hihifimandefa? Siheimbohündambo. Yihoefi ratüpuri ra aboed-ane nafuimbohunda ro aboedi nini-moatükuni mandahumindefa? Siheimbo. ²⁰ ɻga siheimbohündambo hihifi-hihifayefi asu ndürimb-anefi.

Por ai Timotimbo koamariheira hu ahei ŋgusüfo kikimi-mafoareändüri

3 ¹⁻² Asu siheimbo afındı hohoanimoyefühi sihei hoafi fifirifembo-hündambo ŋgiri gedühi hamindi hibadıhundi, ɻga ro yimbu Atens

ŋgoafihu nimarimbo sehühi, Timoti siheimbo sowana koarihefihuani hombo masehi. Timoti ai sihefi wandaf-ani, asu ai Kraisindi hoafi aboedi hoafiyu randühi, Godindi ratüpuriyu-randeimb-ani. Siheimbo kikimifoefendürühi, asu ŋginemindi-ndürimbo koamarihehra masünu.³ Tiŋirifo siheimbo tüktündifewani se ŋgiri kikirifindei, ŋga se sihehoari fifirihindi God ai sihefimbo tiŋirifo ra yifirimayu sün̄gumbo.⁴ Yini, horombo ro se-babidi nimboefambe yarihu hoafiyahu-ndürahiya, ‘Sihefimbo tiŋirifo tüktündifemboe,’ masefi ra tükümeleyo.⁵ Rani sün̄gumboyo asu ro moai gedühi hifandihandi, ŋga asu Timoti koamarihehina masünu ra ro sihei anihondümbofe fifirife-ndürimbohündambo. Sisihimore hoeire-randeimbı ai siheimbo sisihimonde hoeindeandürani asu yihoefi ratüpuri sihei mbusümo ra wanindimboe sefi hohu moei-asefi.

**Timoti ai Kraisindi nendi Tesaronaika ŋgoafihu
aboed-anei mehua Por ai hihifi-hihifimayu**

⁶ ŋga haponda Timoti ai hihirifi sün̄ümboani siheimbo sowahididi raniyu ai se anihondümbohü asu ŋgusüfo parihu arihündi ranahambo hoafi semündü masünu. Ai yare hoafiyuhü yahuya, munguambo si se yihoefimbo hohoanimoyehi yihoefimbo hoeifembo afindi hohoanimomayezi ro siheimbo ramehundi nou.⁷ Wandafi mami, moaruwai moatükuni asu tiŋirifo yihoefimbo tükümeleyo, ŋga se aboedi anihondümbo-marihindi ra ro himboriyefühi rani hoafi yihoefimbo kikimima-foareamuni.⁸ ŋga se Adükari-babidi ŋginindi maniboadei ranimboane asu ro aboedi safi amarefi.⁹ Sihefi Godindi himboahü siheimbohündambo afindi hihifi-hihifarihundüri ranimboanefi asu hihifi-hihifi ranahambo ro Godimbo afindimbo hihifimarihuri.¹⁰ Nimbı-nimbisi siheimbo hoeifembohündambo Godimbo didibafiyahu arihundi. Asu sihei anihondümbofe ra mbonimbo-ndihümiündiani, ro ranimbohunda fandihehu-ndürimboyezi.

**Por ai aheimbo sowana hombo ahafanimbo fehefepiri-
mbohunda Godimbo didibafimefiyu**

¹¹ Sihefi Ape asu God ahandihoari sihefi Adükari Sisas ai siheimbo sowana nafi ndondineamunani digimboane. ¹² Asu Adükari ai siheimbo fandihendürani sihei ŋgusüfo pefe hohoanimo adükari mbihowamboane. Ranimboane asu se apodoho-apodoho asu munguambo nindou aheimbo afindi ŋgusüfo pandihindüri ndühündi, ro siheimbo ŋgusüfo pararihundüri nou.¹³ Rananimbo ai sihei ŋgusüfoambe kikimi-mbifoareandür-amboane asu sün̄gunambo-animbo sihefi Adükari Sisas ahandi nendi-babidi kuduani, rasimboani se sihefi Ape Godindi himboahü sürühehindeimbı hütkoate niboadeimboyezi.

Hohoanimo God ai yifirayu ra sün̄gundihi ndühündi

4 ¹ Wandafi mami, hohoanimo God ai yifirayu ra siheimbo yamundima-rihundüri asu se ra sün̄gurihi arihündi. Adükari

Sisasindi sünge siheimbo ḥginemindürimbo se hohoanimo aboedi safi rani-süngeundihi ḥgei asefi. ²Sisasindi dibafi hoafi ro horombo siheimbo hoafimayefi ra se fifirarihindi.

³God ai yare hohoanimoyuhü, se diboadondihehi niboadeimbo, nimorehi sisihimo, animindihoadi birabiri, rani hohoanimo hiningindihi hehi niboadei, mehu. ⁴Se mamami nindou munguambo ai nimorehühi-ndafundüh, nimorehimbo aboedi hohoanimo-ndimondürühi diboadondiwuri. ⁵Nindou Godimbo fifirifeckoate-yeimbi, Suda-yafe ndifo ai nimorehimbo ḥgusüfoambe hohoanjirundürühi nimorehi sisihimoyomo marundi. Ḫga se ahamundi hohoanimo rasüngegundu hohoanimondimboemo. ⁶Se wandafi mamimbo moaruwaimbo-ndüpürühi ahamundi nimorehi sisihimo-ndümboemo. Ḫga nindou ai rawareandi ana, God ai ahambo simbori tijirifo dagadombui. Ḫga horombo siheimbo ranahambo ro ahini hoafimehündüri. ⁷Ḫga God ai moaruwai hohoanimo süngefembo yahumboyupoani sihefimbo hoafimemuni, ḫga sürühoeimbi hohoanimo süngefembo yahumboyu hoafimemuni. ⁸Ranimboane asu nindou ai hoafi ranahambo daboadanambo-ndihindani, nindoumboyopoani, ḫga God Yifiafi Aboedi sai-randeimbimbo anihori daboadanambo-arihori.

⁹Wandafi mamimbo ḥgusüfo pefe hohoanimo ranana ro ḥgiri siheimbo pas ndanambe sürü papindihundi. Sapo God ai siheimbo hohoanimo ra yamundi-mareändüri. ¹⁰Yini, Masedonia hifi munguambo, apodoho mami ranihü munguambo se ḥgusüfo pandihindüri. Ḫga wandafi, se yandihi süngeundihi ḥgei sefi hohumboanefi ro siheimbo hüti-hütiajefi. ¹¹Se yandihi diboadondihi hohoanimondeihi, afufuriboadihi hohoanimondeihi, siheihoarimbo yaŋgiri diboadondihi hibadihündi. Moani nimandeimboei, ḫga yimbokoari warinambo ratüpürindei, horombo siheimbo yarihu hoafimehündüri nou. ¹²Rananimbo se ḥgiri ḥgoründifihi kündarei. Ranimboane asu Godindi hoafi süngefekoaate-yeimbi ranai yandihi hondihindürani, siheimbo ahinindeimboei.

Sisasimbo anihondümbo-rihindeimbi yifihündi botife aheimbo hoaf-ane nda

¹³Wandafi mami, Godindi hoafi süngeurihindeimbi yifisafimayei ranimbo fifirimbirihindi sefi hohumboanefi. Se ranaheimbo afindi hohoanimo-ndeimboei nindou ai anihondümbofe-koate ramehindi nou.

¹⁴Ḫga Sisas yifiyu mbura, asükai botimefiyu ra anihondümbo-arihundi. Ranimboane asu ndan-amboani anihondümbo-arihundi. Sisasimbo anihondümbo-rihindeimbi yifimayei ra God ai aheimbo ndemündündüri haya, Sisas-babidimbo kodeimboei.

¹⁵Ḫga Adükarindi-mayo hoafi siheimbo hoafayefindüri ra ndahurai-ane: Adükari ai asükai kuduani, yaŋgiri aniboadefi sihiri Sisasimbo

anihondümbo-rihindeimbi yifimaye ranaheimbo ŋgiri ŋgasündihundüri hohu gagifi, ŋga wani. ¹⁶ ɻga rani-sih Adükari ai ahando hoari sünü hinijinge haya kudümbui. Rasimboan-animbo ai pukuna hoafinduanı, sünambeahindi nendi bogori ai miŋinduanı, asu Godindi fufuji ai hoafindimboe. ɻga Sisasimbo anihondümbo-rihindeimbi horombo yifimaye ranai boatei botindahimboyei. ¹⁷ ɻga sünguni sihiri yaŋgiri aniboadefi ai-babidi Godindi ŋginindinambo sünambe mamambendeamuni hayambo-animbo, Adükari babidi mamühindahu, asu koadürümbo-koadürümbo ai-babidimbo nimandeimboyefi. ¹⁸ ɻga hoafi raninambo ŋgusüfoambe kikimi-foefirindei.

**Adükari ai kudümbui ranimbo-hündambo sihiri
diboadondihehu nimandefomboane**

5 ¹ Wandaſi mami, nini-sihyo nini-simboaniyo rani-moatükuni tükündifemboe ranahambo ro ŋgiri siheimbo hoafi sürü papindihundi. ² Sihiri ŋgiri rani-simboani fifindihundi. ɻga Adükari ai kusü simboani ra moani nimai tükündifemboe, nimboambo hümbuhüni nendi tükayafundi nou, se sihehoari ranahambo aboedi fifiri hundi. ³ Nindou ai hoafindeihiya, ‘Aboedi hoafühane,’ asu ‘Hapoana aboedi amarefi,’ rambiseiani, rani-simboan-animbo moaruwai moatükuni aheimbo moaruwaimbo-ndearümboe, nimorehi ai nimori wakemindimbo nimai tangfürü arandi nou. ɻga ai ŋgiri ranahambo taborindi-hehindühi bündahindi.

⁴ ɻga wandaſi mami, seana nimbokoani moai nimarei, ŋga ranimboanimbo Sisas kusü simboani se ŋgiri hepünindahindi hümbuhüni nendi tüküfewani nindou ai hepüne hundi nou. ⁵ ɻga se ra munju nimbokoani hahabudei-rihündedeimbi-yeipoani, ŋga sirihü hahabudei-rihündedeimb-anei. ⁶ Ranimboane sihiri ŋgiri apoefi bodimondi ai rawehindi nou, ŋga sihiri ana hibadihundühi munju ranahambo diboadondihu hohoanimo-ndefomboane. ⁷ ɻga yapombohimbombü ai nimboambo apoeihanei asu simindei-rihündedeimbi ai nimboambo simindei hehi afindi-afindiyei rihündühanei. ⁸ Sihiri sirihüdidi nindou-anefi, ranimboane asu sirihü hahabodeföhü diboadondihu hibadindi-humboane. Sihiri anihondümbo ŋgusüfo pefe hohoanimo ra güdihumboane niminehoari agüdundi nou. God ai sihefimbo aboedambofe-munimboayu rasimboan-animbo ranimbo himbondefomboane, rananimbo randihundani, sihefimbo ŋgosangoni-ndimboe kapa at ŋginindi ami yifiarimbohunda kikafoarundi nou. ⁹ God ai sihefimbo ŋginindiyimunimbo moai kafoareamuni, ŋga wani. ɻga sihefimbo ana sihefi Adükari Sisas Krais aboedambofe-munimbohündambo kamafoareamun-ane. ¹⁰ Sisas ai sihefimbo fehefe-munimbohündambo yifimayu. Rananimbo asu sihiri

yangiri niboadeffühiyo asu yisinfefühiyo ai-babidi nimboemboyefi.
11 Ranimboane asu se siheohoari simbori kikimifoefirindeihi, aboedi hoafinambo fehefiründe, ra se rawarihindi nou.

Bidifiranimo Hoafi

12 Wandafi mami, ro hoafi nda hoafehündüri, nindou ai sebabidi Godindi ratüpuri ratüpuriyomo-rundeimbi ranahamumbo diboadondihipuri. Ai siheimbo hifandimbohündambo Adükari ai kamafoareapura, siheimbo aboedi hohoanimo süngufembo hoafiyomondüri arundi. **13** Ahamundi ratüpürimbo hohoanimondeihi, se ahinindeihi hohoanimondahüpuri. Se wandafi mami-babidi simbori simbori wudindei.

14 Wandafi mami, ro siheimbo hoafehündüri nda, nindou ai yiboaruko-yiboarukondeiani, aheimbo ahini hoafindahündüri. Nindou ahiniyei-rihündimbi kikimiboadihindüri. Nindou ai Godindi hoafi akidou yangiri süngundihindani ranaheimbo fandihehindüri asu nindou munjuambo warı hoafendühindi-hindüri. **15** Se hibadühündi nindou bidifiri ai siheimbo moaruwaimbo-ndihindürani, asu aheimbo simbori moaruwaimbo-ndihindürimboyei. Ngag wani. Munjuambo si siheohoari simbori fehefirindeihi, asu nindou munjuambo fandihehindüri.

16 Munjuambo si hihifi-hihifindei ndühündi. **17** Munjuambo si Godimbo didibafindei ndühündi. **18** Nini-moatkunü tükümandife ranahambo se Godimbo hihifindihori. Sapo se Sisas Kraisind-anei asu God munju ra refemboane mehu.

19 Se Yifiafi Aboedi hai nou dikirindihimboyei. **20** Nindou Godindi-mayo hoafi hoafindeiani, se hoafi ranahambo moanane mbisemboyei. **21** Ngag munju-moatkunü ra randihi hoeindihinda aboedindoani ana, ranahambo kikihi-safindihümündi. **22** Ngag moaruwaindoani ana, ranahambo bündahindi.

23 God ai afurife hohoanimo ra nimindihani. Ai ahandihoari siheimbo munjunambo didiboado-mbireandür-amboane asu se sürühehindeimbi nimboemboyei. Ngag sihei ngusüfo, yifiafi, fi ra hifandimbirand-amboane rananimbo asu sihefi Adükari Sisas Krais kuduani, se hütipoani, ngag aboedi mbumündi hamindi nimboemboyei asefi. **24** Ngag God ai randeambui nimboe sapo ai anihondümbo mamani siheimbo wand-anei mehündüri.

25 Wandafi mami, se yihofimbo-hündambo Godimbo didibafindei. **26** Se apodoho-apodoho munjuambo se yihofimbo-hündambo karihasihändüri mbisei. **27** Adükarindı ıginindı süngu ro hoafehandüri nda: Se pas nda munjuambo apodoho-apodohombo hoeindihı hehi hoafindei.

28 Sihefi Adükari Sisas Krais siheimbo hipoambo-mbireandür-amboane.